

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

53-2

BRNO 2012

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 53
Volume 53

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Alice Del Maschio
Software Software	Adobe InDesign CS5
Fotografie na obálce Cover Photography	Mikulčice-Valy. Věderko nalezené v jednom z říčních ramen (viz obr. 5. na str. 28)
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Královopolská 147 612 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2012

Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neinpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2012 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

mapě ZM ČR (M 1:10 000) – číslo listu 14-43-20:Z:243 – J:109, Z:252 – J:115; Z:241 – J:107; Z:254 – J:113. Vzdálenosti jsou uvedeny v milimetrech od západní (Z) a jižní (J) sekční čáry.

Dohled probíhal za plného běhu stavby a byl především zaměřen na vizuální kontrolu čerstvě skryvaných ploch. Sledovaná stavba byla prováděna v bezprostřední blízkosti říčky Třebůvky, neboť došlo k rozšíření koryta Třebůvky, kdy vytěžená zemina byla následně z části přesunuta k okraji intravilánu obce Moravičany, kde byla použita jako protipovodňová hráz. Dohled se konal v úseku od východního okraje Loštic, kde Třebůvka opouští intravilán a protéká tratí „Závodí“ a dále po proudu Třebůvky až k místu, kde je říčka částečně odvedena do odlehčovacího kanálu, který poté míjí Moravičany z východu a v blízkosti železniční trati se vleává do řeky Moravy. Povrch stavbou zasažené plochy tvořila buď obdělávaná půda anebo trvalý travnatý porost. Podloží bylo pozorováno v několika podobách: říční štěrkopisky, vrstva jílu či vrstva jílu promíšená se spraší. Během dohledu nebyly pozorovány žádné sídlištní objekty, pouze v ornici bylo nalezeno několik keramických zlomků z období středověku, které byly nalezeny v místě zvaném „Kaple svatého Rocha“, známém již ze starších povrchových sběrů (Goš 1974, 80, SAS poř. č. 14-43-20/8).

Jakub Vrána

Literatura

Goš, V. 1974: Sbírka Vlastivědného kroužku v Moravičanech (okr. Šumperk). *Zprávy Československé společnosti archeologické při Československé akademii věd*, ročník 16, sešit 5–6, 70–110.

Resumé

Moravičany (Bez. Šumperk), Anlage „Kaple svatého Rocha“. Mittelalter. Einzelfund. Oberflächenforschung.

NÁMĚŠŤ NA HANÉ (OKR. OLMOUC)

„Chrast“. Středověk. Ostruha. Náhodný nález.

Dne 22. 4. 2011 byla při detektorovém průzkumu Archeologického centra Olomouc, p. o., zaměřeném na staré úvozy v lese na severozápadním okraji katastru Náměště na Hané, nalezena železná ostruha, zařaditelná do Ruttkayovy skupiny B, typ 4 (Ruttkay 1976, 347, 350). Ostruha byla získána nad již téměř zarovnaným úvozem cesty, který tímto napomohla nepřímou datovat do 12.–13. století. Průzkum proběhl v rámci projektu: Program Národní a kulturní identity (NAKI) MK ČR č. DF11P01O-VV029: „Výzkum historických cest v oblasti severozápadní Moravy a východních Čech“.

Marek Kalábek

Literatura

Ruttkay, A. 1976: Waffen und Reiterausrüstung des 9. bis zur ersten Hälfte des 14. Jahrhunderts in der Slowakei (II). *Slovenská archeológia XXIV-2*, 245–395.

Resumé

Náměšť na Hané (Bez. Olomouc), „Chrast“. Mittelalter. Eisensporn. Einzelfund. Detektorprospektion.

NAPAJEDLA (OKR. ZLÍN)

Ulice Palackého. Středověk, novověk. Městská památková zóna. Záchranný výzkum.

Výzkum probíhal při stavbě bytového domu v historickém jádru města na ulici Palackého (mezi domy č. p. 91 a 97; polohu lze určit na mapě ZM ČR 1:10 000 25-33-03 koordináty 360/155 od Z/J s. č.). Stavba nebyla bohužel ohlášena, byla tedy realizována bez archeologického dohledu. Po příchodu na staveniště byla již vyhloubena více jak 2 m hluboká stavební jáma, na jejíchž profilech byla zachycena mocná souvrství datovatelná do středověkého období (obr. 58). Výzkum probíhal na zbytku nezníčené parcely, který se nacházel u uliční čáry. Byly zde otevřeny tři sondážní čtverce o stranách 5 m, které byly po vrstvách prokopávány a dokumentovány. Podařilo se zjistit, že se podél dnešní uliční čáry nachází intenzivní stopy po středověké a novověké zástavbě. Na jednom z profilů se tak podařilo rozpoznat celkem 5 stavebních fází. Nejstarší je suterén domu, který lze chronologicky zařadit podle keramických zlomků na přelom 13. a 14. století. Tuto dataci víceméně také potvrzuje v zásypu nalezený parvus Václava II. z období let 1300–1305.

I když byla zadní část parcely nejprve odtěžena bez dohledu archeologa stavebními stroji až pod úroveň antropogenních vrstev, zůstaly v pásu ležícím v blízkosti dnešní ulice zachovány situace, které potvrdily koncentraci osídlení, jež zde existovalo prakticky již od 13. století. Superpozice zahloubených objektů dokládá existenci suterénů čtyř až pěti dřevozemních domů, dvou dřevěných domů mělce zahloubených, samostatné základové zdi průjezdní budovy (K 901) a domu s kamenným jádrem (K 900), na jejichž dispozici navazuje dnešní uliční fronta (obr. 59). Jejich datace odpovídá závěru 13. až počátku 17. století. Pozůstatkem po využití zadních traktů parcely je relikv velkého jámové pece z 15. století, jejíž účel se nepodařilo zjistit. Dá se však předpokládat, že pec mohla sloužit k výpalu cihel nebo vápna, na což upozornil obsah vrstvy spočívající na jejím dně. Zlomky cihel nalezené ve svrchních vrstvách u jednoho ze dvou kamenných domů K 900, by mohly odpovídat přibližně 15. století. Z konce stejného věku pochází rovněž dvojice vakovitých obilních jam, které porušily zásyp zemnice, jenž byl datován mincí do 2. poloviny 15. století (kruhový peníz ražený v Kutné Hoře). V jejich zánikových horizontech lze již sledovat nálezy novověké keramiky, které se do nich dostaly druhotně až po jejich zavalení v 16.–18. století.

Kamenný suterén domu K 900 lze vyjádřit obdélným půdorysem o délce cca 6 m a šířce 4 m. Suterén byl ještě částečně zaklenut valenou kamennou klenbou zděnou na jílu a jen velmi ojediněle na písčitou vápennou maltu. Na